EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 12 17
COM(2019) 641 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Metinė struktūrinių reformų rėmimo programos įgyvendinimo 2018 metais stebėsenos ataskaita

{SWD(2019) 442 final}

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Metinė struktūrinių reformų rėmimo programos įgyvendinimo 2018 metais stebėsenos ataskaita

ĮVADAS

Nuo 2017 m. Europos Komisija administruoja **Struktūrinių reformų rėmimo programą** (SRRP), kuri yra speciali 222,8 mln. EUR biudžetą turinti programa[1], skirta padėti valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti institucines, administracines ir augimą skatinančias reformas.

Savo pobūdžiu struktūrinės reformos yra **sudėtingi procesai**, kurių rengimas ir įgyvendinimas reikalauja ypač specializuotų žinių ir įgūdžių kiekviename etape. Kai kuriose valstybėse narėse gebėjimas inicijuoti ir įgyvendinti struktūrines reformas dažnai būna nepakankamas, kad būtų galima išspręsti įgyvendinant tokias reformas iškylančias administracines, ekonomines ir socialines problemas.

SRRP siekiama padėti valstybėms narėms **spręsti šias problemas** ir **stiprinti jų gebėjimus** rengti ir įgyvendinti augimą skatinančias reformas, taip padedant stiprinti viešąsias institucijas ir administracijas ir pagerinant valdymo procesus, ekonomikos ir visuomenės veiklos rezultatus ir atsparumą. Tikslas – didinti sanglaudą ir gerinti konkurencingumą, produktyvumą, tvarų augimą, darbo vietų kūrimą ir investicijas.

Šioje ataskaitoje pateikiama per **2018 m. SRRP ciklą finansuotos paramos** apžvalga. Joje apibūdinamas projektų atrankos ir įgyvendinimo procesas ir apžvelgiami pagal 2017 ir 2018 m. SRRP įgyvendinamų projektų iki šiol pasiekti rezultatai. Joje taip pat apibūdinamas Graikijos ir Bulgarijos į SRRP biudžetą savanoriškai pervestomis lėšomis finansuotų paramos priemonių atrankos ir įgyvendinimo procesas[2].

SRRP ĮGYVENDINIMAS 2018 M.

2018 m. buvo antrieji veiklos vykdymo pagal SRRP metai. Kaip ir pirmaisiais metais, antrieji metai paliudijo **didelį** valstybių narių **susidomėjimą** šia programa – **24 valstybės narės** pateikė **444 paramos prašymus, kurių suma, kaip apskaičiuota, penkiskart viršijo SRRP 2018 m. biudžetą**.

Nagrinėdama pagal SRRP 2018 m. pateiktus finansavimo prašymus, Komisija **vertino juos remdamasi** SRRP reglamente nustatytais **principais ir kriterijais**. Tuo pagrindu atrinkti **146 prašymai iš 24 valstybių narių**.

Šie atrinkti prašymai pagal pagrindines politikos sritis pasiskirstė taip:

[1] Biudžetas buvo padidintas po to, kai pirminis SRRP reglamentas (ES) 2017/825 (OL L 129, 2017 5 19, p. 1–16) buvo iš dalies pakeistas (Reglamentas (ES) 2018/1671, OL L 284, 2018 11 12, p. 3–5).

[2]SRRP reglamento 11 straipsniu ir Bendrųjų nuostatų reglamento (ES) Nr. 1303/2013 25 ir 59 straipsniais suteikiama galimybė finansuoti programą ne tik iš SRRP biudžeto, bet ir pasinaudojant papildomais savanoriškais valstybių narių įnašais iš techninei pagalbai skirtų išteklių, kurie valstybių narių iniciatyva teikiami iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų). 2018 m. savanoriškai lėšas į SRRP biudžetą pervedė dvi valstybės narės (Graikija ir Bulgarija) (dokumentai C(2018) 3748 *final* ir C(2018) 5435 *final*).

- **24 %** – pajamų administravimo ir viešųjų finansų valdymo sritis;
- **23 %** – augimo ir verslo aplinkos sritis (įskaitant klimato ir aplinkos klausimus);
- **21 %** – darbo rinkos, švietimo, sveikatos ir socialinės politikos sritis;
- **21 %** – valdymo ir viešojo administravimo sritis, ir
- **11 %** – finansinių paslaugų ir galimybės gauti finansavimą sritis.

Vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu, prašymai buvo suskirstyti pagal prioritetą: į prašymus, pagal kuriuos **galima greitai suteikti paramą ir įgyvendinti reformas vietoje**, ir į tuos, kuriais **siekiama konkrečiai apibrėžtų tikslų ir tikimasi gerų rezultatų vietoje**.

93 % prašymų, atrinktų finansuoti pagal 2018 m. SRRP, yra tiesiogiai susiję su ES strateginiais prioritetais:

- **55 %** – su reformų įgyvendinimu atsižvelgiant į **Europos semestro procese nustatytas problemas** (konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos ir šalių ataskaitos);
- **29 %** – **su Sąjungos prioritetų** (kapitalo rinkų sąjungos, skaitmeninės bendrosios rinkos, energetikos sąjungos, klimato politikos ir kt.) **įgyvendinimu**;
- **6 %** – su **Sąjungos teisės įgyvendinimu** ir
- **3 %** – su **ES ekonominio koregavimo programų įgyvendinimu**.

Likę 8 % – su valstybių narių vidaus reformų įgyvendinimu.

Iki 2019 m. lapkričio 30 d. **30 %** reformų paramos projektų, įgyvendinamų pagal 2018 m. SRRP (neįskaitant savanoriškų pervedimų pagal SRRP reglamento 11 straipsnį), jau buvo įgyvendinti, o **70 %** buvo toliau įgyvendinami vietoje.

Didžiąja dalimi **paramos priemonių** siekiama:

- gerinti mokesčių administravimo procesus ir mokestinių prievolių vykdymą (13 %);
- tobulinti švietimo ir mokymo sistemas (9 %);
- diegti skaitmenines technologijas viešosiose administracijose (8 %);
- didinti viešojo sektoriaus veiksmingumą ir efektyvumą (8 %);
- užtikrinti, kad sveikatos priežiūros sistemos taptų prieinamesnės, veiksmingesnės ir atsparesnės (7 %);
- vystyti nacionalines ir tarpvalstybines kapitalo rinkas (5 %).

SU PROGRAMOS TIKSLAIS SUSIJUSI PAŽANGA

Antrieji SRRP įgyvendinimo metai rodo, kad programa gali **labai pagelbėti** valstybių narių nacionalinėms valdžios institucijoms joms siekiant **nustatyti ir pašalinti tam tikrus struktūrinius trūkumus**, trukdančius rengti ir įgyvendinti reformas.

Pavyzdžiui, įgyvendinant programą buvo prisidėta šiose srityse: **peržiūrint dabartines teisėkūros procedūras** (pavyzdžiui, priimant naują teisės aktą dėl valstybės valdomų įmonių valdymo), **nustatant trūkumus ir teikiant rekomendacijas dėl patobulinimų** (pavyzdžiui, rengiant rekomendacijas, kaip nustatyti objektyvius teisėjų įdarbinimo, vertinimo ir paaukštinimo kriterijus). Įgyvendinant programą taip pat **buvo pagerinti valstybių narių gebėjimai nustatyti veiksmingesnius procesus ir metodikas** (pavyzdžiui, buvo sukurtas mokytojų mokymo kokybės vertinimo metodas) ir (arba) padaryta pažanga **veiksmingesnio žmogiškųjų išteklių valdymo srityje** (pavyzdžiui, buvo vykdomos konkrečios pereinamojo laikotarpio iniciatyvos, susijusios su talentų valdymu ir strateginiais žmogiškaisiais ištekliais, taip pat stiprinama inovacijų kultūra viešojo administravimo srityje).

Pagal SRRP 2018 m. etapu atrinktais ir įgyvendintais veiksmais taip pat siekiama sukurti Europos pridėtinę vertę. To siekiama užtikrinant, kad veiksmai **papildytų kitas nacionalinio, Sąjungos ir tarptautinio lygmens programas ir politikos kryptis ir su jomis sąveikautų** ir (arba) padėtų didinti paramą gaunančių valstybių narių ir Komisijos **tarpusavio pasitikėjimą ir gerinti jų bendradarbiavimą**. Be to, tais veiksmais taip pat siekiama sudaryti sąlygas rengti ir įgyvendinti priemones, kuriomis ne tik sprendžiami nacionaliniai iššūkiai, bet ir daromas teigiamas poveikis sprendžiant **tarpvalstybinius ar Sąjungos masto iššūkius**. Kaip pavyzdį, galima paminėti tokias paramos priemones:

- paramos priemonės, **padedančios nustatyti Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo** (EJRŽF) įgyvendinimo sunkumus;
- paramos priemonės, skirtos **užtikrinti, kad būtų laikomasi ES aplinkos teisės**;
- **geriausios patirties** mainai su tomis valstybėmis narėmis, kurios sėkmingai atliko **išlaidų peržiūras tose pačiose politikos srityse** kaip ir prašymą pateikusi valstybė narė;
- parama **trims skirtingoms valstybėms narėms** vykdant sveikatos sistemos reformą, kuria siekiama išplėsti kolorektalinio vėžio tikrinimo programų apimtį ir padidinti jų veiksmingumą, kad būtų sumažintas vėžiu sergančių žmonių skaičius.

Nors šios ataskaitos tikslas nėra aptarti galutinį reformų[3], kurias valstybės narės galbūt pradėjo dėl pagal SRRP teikiamų paramos priemonių, poveikį, galime teigti, kad **siekiant bendrojo SRRP tikslo einama teisingu keliu**.

Paramos priemonėmis, įgyvendintomis pirmaisiais dviem SRRP etapais (2017 ir 2018 m.), **prisidedama prie institucinių, administracinių ir augimą skatinančių reformų kūrimo ir įgyvendinimo.**

Iš projektų, kurie buvo įgyvendinami 2017 m. ir 2018 m. etapais, 123 projektai jau padėjo pasiekti konkrečių rezultatų:

- sukurta nauja viešosios vidaus audito strategija;

[3] Remdamasi SRRP reglamento 16 straipsniu, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai nepriklausomą laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą. Toje ataskaitoje pateikiama informacija apie programos tikslų pasiekimo lygį, išteklių naudojimo efektyvumą ir programos teikiamą Europos pridėtinę vertę, taip pat aptariama, ar visi tikslai ir veiksmai tebėra svarbūs.

- parengtos rekomendacijos, skirtos padėti nustatyti objektyvius teisėjų įdarbinimo, vertinimo ir paaukštinimo kriterijus;
- konkrečioje valstybėje narėje sukurtos internetinės patogios naudoti priemonės, skirtos mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), padėjo MVĮ geriau suprasti reguliavimo sistemą ir jos laikytis;
- parengta išsami informavimo sistema, skirta nacionalinei vandens reguliavimo institucijai;
- parengti ir priimti norminiai ir kiti teisės aktai ir įdiegtos priemonės, skirtos prisidėti prie sveikatos ir ilgalaikės priežiūros sistemų kokybės, prieigos ir ilgalaikio finansinio tvarumo;
- įgyvendintos švietimo reformos, pagrįstos mentoryste, mokymu ir patobulinta audiovizualine medžiaga;
- parengtos rekomendacijos, skirtos padėti atlikti viešųjų išlaidų ambulatoriniams vaistams peržiūrą;
- įgyvendinta laikotarpio vidurio mokesčių strategija, ir
- parengta plėtros bankui skirta laikotarpio vidurio strategija.

IŠVADA

Antrieji SRRP įgyvendinimo metai paliudijo **didelį valstybių narių susidomėjimą šia programa – 24 valstybės narės** pateikė **444 paramos prašymus** (palyginimo dėlei – 2017 m. pagal SRRP 16 valstybių narių pateikė 271 paramos prašymą).

Apskritai pirmieji dveji SRRP įgyvendinimo metai parodė, kad programa gali padėti nacionalinėms valdžios institucijoms nustatyti ir įveikti struktūrinius trūkumus ir kliūtis, kylančias rengiant ir įgyvendinant reformas. Tai rodo keletas **konkrečių vyriausybių pasiektų rezultatų ir pažangos stebėjimo veiksmų pavyzdžių.**

Tačiau, nors paramos priemonės yra skirtos reformos procesui remti, **veiksmingas veiksmų pažangos stebėjimas faktinio reformų įgyvendinimo prasme išlieka paramą gaunančios valstybės narės prerogatyva.**

Komisija ateinančiais metais toliau stebės paramos priemonių panaudojimą, taip pat institucinių, administracinių ir augimą skatinančių reformų vykdymą.